

ÅRSRAPPORT FOR UTDANNING 2017

Det juridiske fakultet, UiB

Innledning	3
1. Studiekvalitetstiltak	4
1.1 Oppfølging av studiebarometeret: Utfordringer i studiekvalitetsarbeidet i 2017	4
1.1.1 Læring på tvers av emner	4
1.1.2 Kontakt med forskerne og forskning	4
1.1.3 Medvirkning	5
1.2 Planer for utvikling av studietilbudet: Ny studieordning	5
1.3 Digitalisering	5
1.3.1 Generelt	6
1.3.2 Digital eksamen	6
1.3.3 Mitt UiB	7
1.3.4 Digitalisering i samarbeid med Bibliotek for juridiske fag og rettsvitenskap	7
1.4 Godkjenning og oppfølging av sensorer og tildeling av oppdrag	7
1.5 Kvalitetssikring av sensur/klagesensur	8
1.6 Spesialemner	8
1.7 Masteroppgave	9
1.7.1 Masteroppgaver og stipend	9
1.8 Emneansvar	10
1.9 Bedre språk, bedre jurister	10
2. Læringsmiljøtiltak	11
2.1 Internt opplæringstilbud for ansatte i studieseksjonen	11
2.2 Arbeidsgruppeledere	12
2.3 Utredning av alternativt utvelgelseskriterium for tildeling av plass på utveksling for å motvirke karakterpress knyttet til utveksling	13
2.4 Si Fra om læringsmiljøet	13
3. Evaluering	13
4. Etter- og videreutdanning	14
5. Internasjonalisering	14
5.1 Etablering av norsk senter for kinesisk rett	14
5.2 Første gangs gjennomføring av semesterprogrammet i kinesisk rett	14
5.3 Utvikling av Maritime Bergen Law Summer Programme	15

5.4	Kontaktreiser.....	15
5.5	Oppfølging av innreisende studenter	16
5.7	Nye avtaler inngått i 2017.....	16
5.8	Søknader om midler til videre arbeid med internasjonalisering.....	17
5.9	Tiltak for å heve kvaliteten og læringsutbyttet ved utveksling	18
6.	Dragefjellet lærings- og formidlingssenter.....	18
6.1	Filming av forelesninger på fakultetet.....	19
6.2	Andre opptak til bruk i undervisning på fakultetet.....	19
6.3	Opptak knyttet til forskning eller annen formidling ved fakultetet.	19
6.4	Opptak for andre fakulteter eller miljøer på UiB	20
6.5	Tverrfaglighet	20
6.6	Integrasjon i øvrig informasjons- og kommunikasjonsarbeid.....	20
7.	Tiltak og utvikling utover det som er skissert i årsplanen for 2016.....	20
7.1	Lærlingeordning.....	20
7.2	Administrativ effektivisering, kvalitetsutvikling og forenkling	21
7.3	Ordning for bekreftelse på oppnådd grad.....	21
7.4	Nytt system for timeplanlegging	21
7.5	Fakultetets privatister.....	21
7.6	Vitnemålsportalen.....	22
7.7	Maritim praksis.....	22
7.8	Vedtakskompetanse.....	22
8.	Rapporterte utdanningsdata for 2017	22
8.1	Studenttall.....	22
8.2	Kjønnsfordeling.....	23
8.3	Ferdige kandidater.....	23
8.4	Total studiepoengproduksjon.....	23
8.5	Studiepoengproduksjon pr student.....	24
8.6	Karakterfordeling.....	24
8.7	Uttekslingsstudenter.....	24
8.8	Ferdige jurister	25
9.	Studiebarometeret 2017.....	25

Innledning

Til forskjell fra de ordinære rutineene, ble det for 2017 ikke utarbeidet en årsplan for utdanning. Det henger sammen med at vi fikk ny strategiplan i 2016 (vedtatt av fakultetsstyret i august 2016). Det ble i styremøtet 1. november vedtatt at strategien skal nedfelles i handlingsplaner for utdanning, forskning og formidling. Arbeidet med planene startet opp våren 2017, med sikte på varighet ut 2019.

Handlingsplan for utdanning ville deretter danne grunnlag for en tiltaksplan (årsplan) for 2017 og senere år i handlingsplanperioden – slik praksis har vært. Periodiseringen har vært basert på plan- og rapporteringsperioder, og har gått fra april til mars.

Arbeidet med handlingsplanen for utdanning ble påbegynt våren 2017, men stilt i bero i påvente av dekanat- og styrevalg; man anså det mest nærliggende at ny ledelse og nytt styre fikk helt frie hender til å utforme målsetninger og strategier i overensstemmelse med sine prioriteringer. Arbeidet er ikke tatt opp igjen, og vi har pr. dato ikke handlingsplan for utdanning og ikke en gjeldende tiltaksplan/årsplan. Det ordinære grunnlaget for en årsrapport er følgelig ikke til stede i år.

Den siste årsplanen for utdanning er den for [2016](#), vedtatt av fakultetsstyret 15. mars 2016, sak 23/16. Årsrapporten for 2016, basert på planen, ble behandlet i fakultetsstyret 21. mars 2017 i sak 24/17. Rapporten her for 2017 vil ta utgangspunkt i planene som kommer til uttrykk i 2016, med ikke ubetydelige tillegg for forhold som har kommet til, ikke minst i lys av strategiplanen og det nye dekanatets prioriteringer.

[Årsplan for utdanning 2016](#) er et retningsgivende dokument for studiedekanens og studieseksjonens arbeid fra mars 2016 til mars 2017, og er et redskap for å identifisere hvilke områder som skal prioriteres for å realisere fakultetets utdanningsstrategi. Arbeidet i 2017 har fulgt det hovedsporet som ble beskrevet i planen for 2016, og har vært preget av rask utvikling, ikke minst innenfor digitalisering. Store deler av årsplanens innhold er uttrykk for løpende oppgaver og «bundne mandat», og videreføres i stor grad fra det ene året til det andre. I rapporten her tas det derfor utgangspunkt i de løpende aktivitetene som er identifisert i planen for 2016 og årsrapporten for 2016, med naturlige tilføyelser for de aktivitetene som har kommet til i perioden etter.

Her følger en oversikt over aktiviteten på utdanningssiden i perioden april 2017 – februar 2018.

1. Studiekvalitetstiltak

1.1 Oppfølging av studiebarometeret: utfordringer i studiekvalitetsarbeidet i 2017

1.1.1 *Læring på tvers av emner*

Fakultetet jobber med å etablere strukturer som skal bidra til at arbeidet med digitalisering av forskningsformidling og undervisning knyttes nærmere sammen. Vi har etablert et solid miljø innenfor informasjon/kommunikasjon, med i alt fire¹ fulltidsstillinger i drift fra 2018 og har forventninger til at dette skal bidra til å synliggjøre forskningen på en ny og bedre måte, ikke minst for våre studenter.

Med midler fra Norgesuniversitetet har vi utviklet og iverksatt prosjektet [Bedre språk – bedre jurister](#), med sikte på å knytte emnene på 1. studieår bedre sammen, og utvikle generell kompetanse som gir effekter for hele studiet. Prosjektet er et skrivekurs som holdes gjennom hele det første studieåret.

Det gjenstår å se hvordan studentene oppfatter 1. studieår når de har gjennomført resten av undervisningen våren 2018.

Etter møter og seminar, blant annet i regi av prosjektet, våren 2017 startet de emneansvarlige på 1. studieår, etter eget initiativ, månedlige møter sammen. De har også gitt hverandre tilganger til sine respektive emner i Mitt UiB for bedre å kunne koordinere undervisningen, og for å kunne lære av hverandres undervisningsopplegg.

I Studiebarometeret² rapporterer studentene fortsatt forholdsvis god sammenheng mellom emnene (score 4.1, ned fra 4.2).

1.1.2 *Kontakt med forskerne og forskning*

I Studiebarometeret 2017 gir studentene uttrykk for tilfredshet med «Kunnskap om vitenskapelig arbeidsmetode og forskning» i overensstemmelse med gjennomsnittet for rettsstudier (3,2). For «Egen erfaring med forsknings- og utviklingsarbeid» er scoren lav: 2,4 mot gjennomsnitt på 2,6. Det synes klart at fakultetet fortsatt har et godt stykke igjen før vi kan si oss fornøyd med hvordan studentene faktisk integreres i forskningsaktivitet og hvordan de rapporterer.

Fra høsten 2017 etablerte fakultetet for første gang en *forskerlinje*. JUS397 Masteroppgave forskerlinje (60 studiepoeng). Prosjektet er utviklet i tett integrasjon med NFR og med støtte fra UiB. Dette første året har vi 5 studenter på emnet. De vil oppnå en spesialisering som angis på vitnemålet.

¹ Den ene stillingen tilhører den sentrale kommunikasjonsavdelingen, men er stasjonert hos oss og dedikert til fakultetets virksomhet.

² www.studiebarometeret.no

1.1.3 Medvirkning

Arbeidet med ny og mer dyptgående emneevaluering vil se på måter å synliggjøre klarere for studentene hva som følges opp og hvordan, og også være tydeligere på hvorfor faglige og pedagogiske hensyn noen ganger tilsier at innspill ikke tas til følge. Arbeidet med å utvikle modell for den mer omfattende periodiske emneevalueringen er i slutfasen.

Fakultetet ser en betydelig evalueringstretthet blant studentene. Svarprosenten på Studiebarometeret høsten 2017 var under 50 %. Svarprosent på digitale emneevalueringer er generelt lav. På emner på 3. og 4. studieår der emneansvarlig ønsker å gjennomføre referansegruppemøter er det få studenter som stiller.

Det er mange forskere/forskningsmiljøer, eksterne aktører og studenter som ønsker tilgang til fakultetets studenter for at de skal delta i ulike spørreundersøkelser og forskningsprosjekt. For å skjerme studentene sier fakultetet nei til de aller fleste.

Fakultetet har fortsatt den gode dialogen med JSU, og vi vil fortsette å bidra til å fremme studentutvalget og studentdemokratiet der det er mulig.

I studiebarometeret i 2015 scoret fakultetet 2.9 på medvirkning, i 2016 økte tallet til 3.2 som er det samme som i 2014. I 2017 har scoren falt til 3,0, som er under gjennomsnittet for rettsstudier (3.1). På det toårige programmet vårt er denne scoren så lav som 2.4, det kan indikere at vi ikke helt lykkes å synliggjøre for denne gruppen de arenaene de kan medvirke på.

Se mer om studiebarometeret under punkt 9.

1.2 Planer for utvikling av studietilbudet: Ny studieordning

Delinnstilling II fra studieordningskomiteen ble forelagt styret til orientering i juni 2016. Arbeidet ble deretter stilt i bero. Høsten 2017 har det nye dekanatet tatt opp arbeidet med en reform, men etter et annet spor enn det studieordningskomiteen utredet. Studieordningskomiteens arbeid vil inngå i vurderingen av hvilke endringer som skal gjøres i gjeldende studieordning. Den nye prosessen tar sikte på en solid forankring så vel hos faglig ansatte som hos studenter.

1.3 Digitalisering

I studiebarometeret 2016 ble det for første gang spurt om studentenes bruk av digitale verktøy og medier. Dette er fulgt opp i 2017. Studentene ved vårt fakultet har fortsatt gjennomgående høyere score enn jusstudenter generelt for både bruk av digitale verktøy og hvor fornøyd de er med disse. De høyeste scorene finner vi på rent rapporterende punkter («Jeg får tilbakemeldinger [...] ved bruk av digitale hjelpemidler».) Men våre studenter melder også høyt på vurderingen av hvorvidt «Digitale hjelpemidler brukes på en hensiktsmessig måte på studieprogrammet»: 4.1 mot et gjennomsnitt på 3.9.

Også her ser vi imidlertid at studentene på vårt toårige program scorer markant lavere enn de på det femårige. Noe av forklaringen ligger formodentlig i at det er på 1. – 3. år at den

studentnære undervisningen har tyngdepunkt, sånn at de som bare er her på 4. og 5. år ikke får samme erfaring med verktøyene som er designet for dette formålet.

1.3.1 *Generelt*

Alle våre eksamener er nå digitale og foregår i Inspira. Vi har erfart enkelte innkjøringsproblemer og ser at der noe først går galt på en eksamen, er det lett for at konsekvensene blir betydelige for mange studenter. Vi har behandlet en del formelle klager på eksamen som har utspring i tekniske forhold. Vi ser imidlertid at dette «går seg til» og Inspira har vært raske til å utvikle og implementere funksjoner vi har hatt behov for.

Siden Kark skal fases ut skal også obligatoriske oppgaver leveres i Inspira. Dette ble prøvd ut på tre emner høsten 2017, men den tekniske løsningen fungerte langt fra optimalt. Det er først og fremst sensorene sin arbeidsflate og kommenteringsfunksjonen som ikke fungerer tilfredsstillende. Dette er noe som DigUiB, Inspira og fakultetet vil arbeide videre med våren 2018. Målet er at Inspira kan benyttes til obligatorisk oppgave fra midten av vårsemesteret 2018. Kark benyttes frem til tilfredsstillende løsning er på plass. Planen er at Kark tas av luften i slutten av juni 2018,

Den andre store funksjonen Kark har er knyttet til innlevering og kommentering av arbeidsoppgaver. Fakultetet har fra oktober 2017 vært UiB-pilot for bruk av *Office365* til oppgaveseminar (digital innlevering arbeidsoppgaver og kommentering fra medstudenter/arbeidsgruppeledere/storgruppeledere). For de to første pilotemnene fra oktober – desember gikk det meste veldig fint. I januar, med overgang fra et semester til et annet og at It-avdelingen måtte gjøre betydelige endringer i kontooppsett for studentene, medførte dette betydelige utfordringer for de første innleveringene i januar. Det skal fremheves at vi i disse situasjonene fått god og hurtig assistanse fra DigUiB og utviklerfirmaet Enable. Det meste som har skapt problemer når det gjelder Office365 skal nå være fikset, og vi vil utover våren 2018 ta i bruk systemet på alle videre emner på 1.-3. studieår.

1.3.2 *Digital eksamen*

Det er fortsatt langsvarsoppgave og hjemmeeksamen som dominerer som vurderingsformer, men vi vil fortsette å oppmuntre og tilrettelegge for eksperimentering og nytenkning.

I 2017 har vi arbeidet med plan for å innføre digitale hjelpemidler til eksamen. Dette gjøres i samarbeid med DigUiB/IT-avdelingen og innkjøp. Vi støtter oss til en modell UiO allerede har innført, og tar sikte på en lignende modell som har vunnet tilslutning blant emneansvarlige hos oss også. Tidsperspektivet er uklart her, både fordi vi er avhengig av esterne aktører og fordi det er tale om en anbudsprosess som dels styres av egne frister og prosedyrer.

Vi har også åpnet for at våre fire timers skoleeksamener kan utvides til seks timer, under den klare forutsetning (fra studieutvalgets side) at de ekstra timene skal gi rom for oppgavetyper som avkrever refleksjon og analyse, og ikke nyttes til å øke bredden i prøvingen. Dette etter mal

fra pilotordningen som studieutvalget vedtok i sak 48/15. Pilotordningen ble evaluert høsten 2017 og ble forelagt studieutvalget i sak 85/17.

1.3.3 *Mitt UiB*

Fakultetet er inn i sitt andre studieår der UiB sin digitale læringsplattform *Mitt UiB* (Canvas) benyttes på alle studieårene.

En utfordring vi har merket oss er at studentene ikke nødvendigvis får med seg all nødvendig informasjon som er tilgjengelig i Mitt UiB. Vi vet ikke om dette skyldes oppbyggingen i Mitt UiB eller den generelt store informasjonsmengden. Mengden e-poster som studentene mottar fra Mitt UiB er høy og oppfattes som negativt, da de får e-postvarsel hver gang det legges ut emneinnhold, filer, kunngjøringer eller diskusjoner. Det er ikke mulig å slå av denne funksjonen for enkeltelementer. Varslene er enten *på* eller *av* for samtlige emner. Vi ønsker ikke en situasjon der studentene velger å slå av Mitt UiB-varslene fordi de oppleves som anmassende, og dermed går glipp av viktig informasjon fra fakultetet. Våre ansatte må derfor vurdere nøye hva de velger å informere om og på hvilken måte.

Noen emneansvarlige benytter fortsatt Edublogs til digitale diskusjoner og spørsmål/svar siden studentene der kan være anonyme. Det er uheldig at studentene må forholde seg til flere digitale læringsplattformer, og fakultetet håper studentene vil venne seg til diskusjonsmulighetene i Mitt UiB.

1.3.4 *Digitalisering i samarbeid med Bibliotek for juridiske fag og rettsvitenskap*

I sammenheng med Bedre språk, bedre jurister har biblioteket i samarbeid med Dragefjellet lærings- og formidlingscenter utarbeidet digitalt materiale som erstatter og supplerer den opplæringen som biblioteket gir førsteårsstudentene.

Seks videoklipp ble laget:

- Biblioteket - introduksjon
- Biblioteket - finne bøker
- Biblioteket - finne artikler
- Lovdata - finne lover
- Lovdata - finne lovforarbeider
- Lovdata - finne dommer

Videoene ligger på [bibliotekets nettsider](#) og i læringsplattformen Mitt UiB.

Som en følge av videoene, ble bibliotekets ordinære forelesninger kortet noe ned, og vi fikk tid til å presentere studentene for annen viktig informasjon fra emneansvarlig for Exfac, og representanter fra Lovdata.

1.4 Godkjenning og oppfølging av sensorer og tildeling av oppdrag

I årsplanen for 2016 ble det formidlet et ønske om å gi våre sensorer tettere og mer spesifisert oppfølging, deriblant gjennom et eget nyhetsbrev for våre sensorer. Nyhetsbrevet er ennå ikke

startet opp, blant annet på grunn av manglende kapasitet i studieseksjonen. De begrensede ressursene har blitt prioritert til å arbeide med en lenge planlagt nettside for sensorer, der det meste av nødvendig informasjon som ellers formidles via sensorbrev o.l. skal være tilgjengelig. Forarbeidet til denne nettsiden er i gang. Det skriftlige innholdet gjennomgås og omstruktureres og vi håper nettsiden vil være klar til bruk våren 2018.

1.5 Kvalitetssikring av sensur/klagesensur

Fakultetet har siden innføring av blindsensur fra høstsemesteret 2014 revidert arbeidsform to ganger for å sikre god kvalitet i sensurarbeidet. Tiltakene som ble iverksatt høsten 2015 ble videreført i 2016, og det ble også satt i gang et arbeid med systematisk erfaringsinnhenting, både fra emneansvarlige og fra klagesensorer. Det føres nøye statistikk over utfallet av klagesaksbehandlingen. Dette vil inngå i den periodiske emneevalueringen.

Kunnskapsdepartementet har hatt på høring et forslag til en lovendring som vil innebære at alle klagevedtak som endrer karakteren mer enn ett trinn skal gjøres til gjenstand for faglig evaluering i en eller annen form før endelig klagevedtak foreligger. Fakultetet har levert et høringssvar der vi uttrykker skepsis til en slik innretning.

I desember 2017 startet fakultetet kartlegging av de administrative arbeidsoperasjonene knyttet til klagesensurprosessen med tanke på å robotisere store deler. Dette er et samarbeid med Studieadministrativ avdeling og It-avdelingen og vi håper å kunne teste dette i løpet av vårsemesteret 2018.

1.6 Spesialemner

I forbindelse med en løpende evaluering av spesialemnene, har fakultetsstyret lagt ned følgende emner fra og med V17:

JUS250-2-A Velferdsrett (10 studiepoeng) – sist H17

JUS250-2-B Autonomi og tvang i helse- og sosialsektoren (10 studiepoeng) – sist H17

Disse to emnene er erstattet av

JUS250-2-D Velferdsrett (20 studiepoeng) med virkning fra H17

JUS270-2-A Economic Analysis of Law (20 studiepoeng)

Emnet ble erstattet av JUS270-2-B Economic Analysis of Law (10 studiepoeng) H17, og legges deretter ned.

JUS282-2-A International Business Contracts (10 studiepoeng) – sist gang H17.

JUS259-2-A Internasjonal privatrett ligger «på is» inntil videre.

JUS275-2-A Terrorism in International and European Criminal Law ligger «på is» inntil videre

Vi har opprettet et nytt praksisemne: JUS334 Chinese Law Clinical Programme (10 sp) med virkning fra V17.

Fakultetsstyret har uttrykt at det ønsker å opprette ytterligere ett emne om kinesisk rett så snart som mulig for å kunne gjøre bruk av undervisning fra Renmin University of China School of Law som skal gis som motytelse for undervisning som våre ansatte tilbyr der.

I styresak 76/17 h) fins en spesialeemnerapport med oppdaterte tall og tilstandsbeskrivelse for spesialemnene.

1.7 Masteroppgave

Fra våren 18 er JUS398 Masteroppgave (60 sp) terminert. De nye emnene JUS397 Masteroppgave forskerlinje (60 sp) og JUS396 Masteroppgave (60 sp) ble opprettet i mai 2017. 5 studenter startet på forskerlinjen (JUS397) og skal levere masteroppgaven vår 2018. To studenter ble tatt opp til JUS396 i løpet av høstsemesteret 2017 og skal levere våren 2018.

Emnet JUS397 Masteroppgave forskerlinje (60 sp) utvides til 70 studiepoeng fra H18, og dette skal representere en studiespesialisering som synliggjøres på vitnemålet – dette er nytt hos oss. JUS397 Masteroppgave forskerlinje (70 sp) er en ambisiøs satsing i skjæringspunktet mellom studier og forskning, basert på et samarbeid med NFR.

Vi arbeider fortsatt med sensur og bruken av karakterskalaen; karakterstatistikk rapporteres til studieutvalget og fakultetsstyret to ganger/år, senest i fakultetsstyresak 80/17 den 31. oktober 2017. Vi kan ikke si oss fornøyd med resultatene til nå, våren 2017 utgjorde A+B 65 % hos oss, 62 % i Oslo og 56 % i Tromsø.

	Emne	Vår 2017	Høst 2017
Antall leverte masteroppgaver 2017	JUS399 Masteroppgave (30 sp)	207	101
	JUS398 Masteroppgave (60 sp)	9	2

Våren 2018 er 236 studenter meldt til JUS399 Masteroppgave (30 sp).

1.7.1 Masteroppgaver og stipend

I 2017 ble det lyst ut og tildelt flere stipend til studenter som skriver masteroppgave ved fakultetet:

Som del av det fireårige UTFORSK-prosjektet fakultetet er tildelt for å utvikle samarbeid med Kina er det også satt av midler til reisestipend til studenter som skal skrive masteroppgave med innslag av komparativ rett. I desember 2016 ble stipendet lyst ut for første gang, og det ble tildelt to reisestipend på kr 20 000 for masteroppgave (30 sp) våren 2017. Én av oppgavene ble levert som planlagt i emnet JUS399.

Innenfor prosjektet "EØS-finanstilsyn – en rettsvitenskapelig analyse av Norges tilknytning til EUs tilsynssystem for finansmarkedet" ble det lyst ut og tildelt ett stipend på kr 100 000 til en student som skal skrive masteroppgave (60 sp) om spørsmål som gjelder Norges tilknytning til EUs finanstilsyn. Masteroppgaven i emnet JUS397 skal leveres våren 2018.

Forskergruppen i sivilprosess ved Det juridiske fakultet lyste ut to stipend på kr 40 000 for masteroppgave (60 sp) finansiert av Advokatfirmaet Schjødt. To stipend ble tildelt studenter

som startet på masteroppgaven høsten 2017, begge skal levere oppgave i emnet JUS397 våren 2018.

I løpet av 2017 ble stipend fra Skatt Vest lyst ut til studenter som skriver masteroppgave innen skattefaglige tema som merverdiavgift, skatt eller arbeidsgiveravgift. Stipend på kr 20 000 for masteroppgaver i emnet JUS399 (30 sp) ble tildelt to studenter som leverte masteroppgave våren 2017 og én student som leverte masteroppgave høsten 2017. Høsten 2017 ble det for første gang lyst ut og tildelt stipend på kr 20 000 for 60 sp masteroppgave innen skatterett. Oppgaven skal leveres våren 2018 i emnet JUS396.

Det ble også lyst ut fem stipend à kr 50 000 innen klimarett, ett stipend på kr 100 000 tilknyttet prosjektet PlanCoast ved NMBU og ett nasjonalt stipend på kr 100 000 fra K. G. Jebsen-senter for havrett ved UiT. Dessverre ble det ikke mottatt søknader fra kvalifiserte søkere til noen av disse stipendene

1.8 Emneansvar

En helhetlig gjennomgang av godskrivingssettene for emneansvaret vil være nært knyttet til prosessen med å utvikle evalueringen av emnene, samt utviklingen av digital teknologi og alternative vurderings- og undervisningsformer. Vi tok sikte på at dette arbeidet skulle være vel påbegynt i 2017, men planene utsettes til 2018.

Gjeldende godskrivingsseter er tilgjengelige i ansattwikien.

1.9 Bedre språk, bedre jurister

Da fakultetet søkte Norgesuniversitetet om midler til prosjektet, argumenterte vi for at det er et potensial for bedre språklig kvalitet i studentenes tekster, og at vi kan kvalitetssikre studentenes faglige kunnskap og ferdigheter gjennom en forbedring av tekstkvaliteten. Vi har gjennom årene sett at det er en tendens til skjematisk tilnærminger til juridiske fremstillinger og analyser blant studentene, basert på for enkle oppgavetekniske retningslinjer.

Da søknaden ble innvilget ved forrige årsskifte, satte prosjektgruppen i gang med en omfattende kartlegging av studentenes tekster, for å undersøke nærmere hvordan studentene skriver i begynnelsen av første studieår.

Det mest påfallende ved analysen av studentenes innleveringer av kursoppgaver tidlig i første studieår, viste seg imidlertid ikke å være studentenes egne tekster. I stedet var det arbeidsgruppeledernes kommentarer som påkalte oppmerksomhet.

Det har utviklet seg normer uavhengig av de vitenskapelig ansatte som var emneansvarlige på første studieår, og disse var i mange tilfeller i strid med de emneansvarliges oppfatninger. Normene var særlig basert på tilbakemeldinger arbeidsgruppelederne selv hadde fått av sine arbeidsgruppeledere, og til dels tilbakemeldinger noen mente å ha fått fra sensorer på eksamensoppgaver.

De emneansvarlige har i samarbeid med prosjektgruppen fått i oppgave å velge ut én

kursoppgave som er egnet til å belyse en bestemt språklig tematikk i deres respektive emner. Disse utvalgte språklige temaene har så blitt lagt til grunn for det videre arbeidet med arbeidsgrupelederne og studentene på første studieår. Arbeidsgrupelederne har fått opplæring i tematikken i forkant av kursoppgavene, og har så fokusert spesielt på tematikken i arbeidsgruppene og i kommenteringen av besvarelsen av den aktuelle kursoppgaven

Vi har hatt egne workshop-grupper for alle studentene på første studieår, hvor studentene i to timer kan arbeide med språklig tematikk sammen med universitetslektor Hans Christian Farsethås og professor Eivind Kolflaath fra prosjektgruppen. Studentene får i løpet av workshopen konkrete oppgaver knyttet til det språklige som de skal løse eller vurdere i mindre grupper, og så gå gjennom med de øvrige studentene i gruppen.

Antall studenter er begrenset til 15 per gruppe. Studentene melder seg etter «først til møllen»-prinsippet. Dersom ikke alle påmeldte får plass, blir det satt opp nye grupper utover i første studieår så lenge det er interesse. Det er bare anledning til å delta én gang. Ved årsskiftet 2017/2018 var 12 grupper med workshop gjennomført, og det er i tillegg gjennomført nye grupper i januar og februar 2018. Flertallet av studentene på førsteårskullet har dermed deltatt.

Studenter på 1. studieår har i tillegg fått to ekstra arbeidsgrupper i JUS111 Forvaltningsrett I som fokuserer på tekstkvalitet. Begge gruppene har hatt tematikk knyttet til oppgaver som studentene skal jobbe med på ordinære emner på 1. studieår. Arbeidsgrupelederne har forberedt seg til de ekstra gruppene sammen med Farsethås.

Vi har også laget tre videosnutter som utfyller den ekstra undervisningen, og som er tilgjengeliggjort både for førsteårsstudentene og arbeidsgrupelederne:

«To sentrale tekstsjangre i jusstudiet» - med gjennomgang av sentrale strukturelle og språklige elementer i praktikums- og teoribesvarelser på jusstudiet. Praktikumsoppgaver innebærer løsning av konkrete rettstvister, mens teorioppgaver er generelle analyser av en eller flere rettsregler.

«Noen tips om seminaroppgaven» - forberedelse til arbeidet med den første innleveringsoppgaven for førsteårsstudentene, med konkrete teksteksempler innarbeidet i videopresentasjonen.

«Om praktikumssjangeren» - med en mer detaljert gjennomgang av strukturelle og språklige elementer som er viktige ved løsningen av praktikumsoppgaver.

2. Læringsmiljøtiltak

2.1 Internt opplæringstilbud for ansatte i studieseksjonen

Internt ved fakultetet har vi hatt mest fokus på å lære opp nye medarbeidere, utvikle opplæringsprogram for nyansatte, overføring av kunnskap og kompetanse mellom medarbeidere og kvalitetsheving av eksisterende rutine- og prosessbeskrivelser og maler. I flere

av pilotene vi kjører ved fakultetet og prosjekter vi deltar i, skjer det en betydelig kompetanseheving i at vi blir kjent med, og bidrar til utvikling av, nye digitale verktøy.

Vi har videreført det systematiske arbeidet med oppdatering av rutinebeskrivelser og sikring av god og forsvarlig praksis; og fakultetets lokale studieadministrative kvalitetshåndbok (wiki) er et sentralt verktøy her. Nytt av året er jevnlig *wikistuer*, som studieseksjonen bruker til å oppdatere av rutiner og maler i wiki. Det skal avholdes to til tre slike stuer per semesteret.

Fortsatt er flere av seksjonens medarbeidere aktive i sentrale prosjekter og prosesser ved UiB, deriblant arbeidsgruppe for eksamensberedskapsplan ved UiB, og det opprettes stadig nye fagspissede studieadministrative nettverk og arbeidsgrupper ved UiB der vi er representert. Blant annet var fakultetet en av initiativtakerne til opprettelse av et studieadministrativt forum for tilrettelegging.

2.2 Arbeidsgruppeledere

Emnet JUS329 er et av flere instrumenter for å regissere arbeidsgruppeledernes innsats. I år har emnet fått ny emneansvarlig (førsteamanuensis Arnt Skjefstad) og det er gjort noen mindre endringer i emnet, blant annet har det byttet navn fra «Universitetspedagogisk veiledning» til «Skriveveiledning og gruppeledelse».

Ny emnebeskrivelse er utarbeidet i samarbeid med universitetslektor Hans Christian Farsethås som har stått for store deler av opplæring og oppfølging av arbeidsgruppelederne i prosjektet *Bedre språk, bedre jurister*. Skjefstad har også bidratt inn i prosjektet.

I undersøkelser om frafall og i pedagogisk litteratur, ser man at det er de første ukene av det første semesteret som er kritiske for å hindre at ferske studenter slutter. Vi har i prosjektet *Bedre språk, bedre jurister* sett en mulighet for å i større grad bruke arbeidsgruppelederne i oppfølgingen av førsteårsstudentene de første ukene av studiet. Den såkalte «bli-kjent»-samlingen er flyttet frem til uken etter semesterstart, og vi har gjort grep for å forberede arbeidsgruppelederne bedre på innholdet i den første arbeidsgruppesamlingen.

Fra og med høsten 2017 har vi opprettet kollegagrupper på 5 arbeidsgruppeledere i hver gruppe, 6 kollegagrupper på hvert studieår, som skal bidra til bedre samarbeid og erfaringsutveksling blant arbeidsgruppelederne, og dermed bedre oppfølging av studentene i gruppene.

Våren 2017 var det stor nedgang i antall arbeidsgruppeledere som ønsket å fortsette påfølgende studieår. Denne våren ser det ut til at tallene igjen er ved normalen, og at vel 20 arbeidsgruppeledere ønsker å fortsette neste studieår. Det er selvsagt heldig at vi har en base av erfarne arbeidsgruppeledere hvert studieår. Fra inneværende studieår kan ikke studenter ha engasjement som arbeidsgruppeleder utover 2 år på grunn av de formelle begrensningene som ligger i åremålsstillingen.

2.3 Utredning av alternativt utvelgelseskriterium for tildeling av plass på utveksling for å motvirke karakterpress knyttet til utveksling

Per i dag er det slik at dersom det er konkurranse om et bestemt antall plasser til en bestemt utvekslingsdestinasjon er det søkerens karakterer som avgjør hvem som får plass. Dette, i kombinasjon med at det til en del utvekslingsdestinasjoner er bestemte karakterkrav for å være kvalifisert til utveksling, bidrar til et karakterpress også knyttet til utveksling. Karakterpresset oppstår blant studentene til tross for fakultetets budskap om at alle som vil kan få reise på utveksling uavhengig av karakter. På oppfordring fra studentrepresentantene i studieutvalget har administrasjonen derfor utredet en alternativ utvelgelsesmetode basert på loddtrekning blant de kvalifiserte studentene. Ut fra den innledende utredningen ser det ut til at loddtrekning kan være praktisk mulig, og endring av tildelingskriterium kan være et konkret tiltak for å motvirke karakterpresset knyttet til utveksling. Forslaget avventer forankring i studentmassen, pilotering og videre utredning basert på årets søknadsdato, før eventuell ny behandling i studieutvalget og deretter fakultetsstyret med sikte på potensiell implementering fra søknadsfristen i februar 2019.

2.4 Si Fra om læringsmiljøet

Fra og med 2018 har UiB etablert en ordning der studenter på en enkel måte kan melde fra til institusjonen³. Systemet er innrettet med tre nivåer: Grønne meldinger «når du er fornøyd», gule meldinger «når noe må forbedres», røde meldinger «når det er alvor».

Systemet er innrettet med dokumenterbare oppfølgings- og tilbakemeldingsrutiner. Fakultetet har organisert mottak, registrering og oppfølging av saker som gjelder oss.

3. Evaluering

Ny matrise for emneevalueringen som følger UiBs studiekvalitetssystem er vedtatt.⁴ Ved å gå over til en treårig syklus for emneevaluering gis det rom for en mer dyptgående evaluering av emnene, og i dette arbeidet kan det være aktuelt å trekke inn både kollegaer, studenter og eksterne ressurspersoner. Studiedekanen vil i samarbeid med studieseksjonen og emneansvarlige utvikle innholdet i denne evalueringen i løpet av 2018.

Matrisen for emneevaluering er iverksatt for så vidt gjelder at «forenklet evaluering i mellomliggende år». Vi har ennå ikke kommet til den første forekomsten av «hvert tredje år». I bakgrunnen har vi en prosess for å samle momenter som bør inngå i evalueringen, denne prosessen ventes å bidra til at evalueringen blir et offensivt kvalitetsverktøy.

³ <http://www.uib.no/student/111870/si-fra-om-1%C3%A6ringsmilj%C3%B8et>

⁴ Sak 37/16 i Studieutvalget 24.05.16

4. Etter- og videreutdanning

Fakultetet tilbyr kun ett etter- og videreutdanningsemne i 2017, JUR601 Innføring i jus for næringslivet. Vi har registrert en viss etterspørsel også etter andre emner. En prosess er satt i verk med sikte på utvikling av et emne innen forvaltningsrett for saksbehandlere i kommunal sektor (Sogn og Fjordane). Vi har også en prosess i gang for utvikling av et kurs for rettslærelærere. Vi har måttet svare nei til en henvendelse om landbruksjuridiske emner.

Gjennomføringen av JUR601 har vært svært vellykket også i høst. 15 personer avla eksamen og besto – åtte kvinner og syv menn. Emneansvarlig har brukt mye ressurser på å utvikle et godt og pedagogisk gjennomtenkt emne, og har i stor grad tatt i bruk mulighetene som ligger i Mitt UiB. Forelesningene har vært strømmet direkte og tatt opp og gjort tilgjengelig. Studentene har selv også vært aktive på siden i Mitt UiB.

Vi har også mottatt en henvendelse fra entrepriserettsforeningen der det ble uttrykt ønske om at vi tilbyr etter- og/eller videreutdanning i entrepriserett. Interessen er imidlertid mer innrettet mot et ordinært spesialemne, hvilket fakultetet for tiden ikke har kapasitet til. Dette ligger på is.

Fredag 29. september ble alumnusdagen avholdt for fjerde år på rad, med i overkant av 110 alumner til stede. Dette er tredje året Advokatforeningen er medarrangør.

5. Internasjonalisering

I hele 2017 har det vært vakanser i fakultetets internasjonaliseringsteam. Oppgaver knyttet til daglig drift av utveksling, vedlikehold av avtaler og kontakt med partnere har blitt ivarettatt, mens noen utviklingsoppgaver har måttet vente. Aktivitetsnivået har likevel vært høyt gjennom hele året.

5.1 Etablering av norsk senter for kinesisk rett

Universitetsstyret etablerte norsk senter for kinesisk rett 23. februar 2017. Organisatorisk er senteret plassert ved Det juridiske fakultet, og senteret ble offisielt åpnet under UiBs Kinakonferanse 4. mai. Etableringen av senteret bidrar til å synliggjøre fakultetets langvarige og dedikerte arbeid med å utvikle samarbeid med Kina, og senteret har en nøkkelrolle innen utvikling og koordinering av alle aktiviteter relatert til Kina som foregår ved Det juridiske fakultet.

Ved doktorpromosjonen 5. mai ble daværende dekan ved Renmin Law School Han Dayuan utnevnt til æresdoktor ved UiB.

5.2 Første gangs gjennomføring av semesterprogrammet i kinesisk rett

Semesterprogrammet i kinesisk rett, hvor studier hos våre partneruniversiteter kombineres med praksisopphold hos norske eller internasjonale bedrifter og organisasjoner i Kina, ble gjennomført for første gang i vårsemesteret 2017. Studentene som deltok har gitt tilbakemelding om at de satte pris på den avvekslingen det innebærer å inkludere praksis i studiet. Å tilpasse universitetsstudier med arbeidet i praksis gikk for de fleste greit, men på

bakgrunn av tilbakemeldinger fra studentene ble praksisperioden kortet ned fra 6 uker (30 dager) til 5 uker (25 dager) for våren 2018. Det viste seg også at praksisoppgavene som ble tildelt ved enkelte arbeidsgivere ga studentene begrensede muligheter til integrering i arbeidsmiljøet. Avtalene med arbeidsgiverne det gjelder ble lagt i bero for 2018.

5.3 Utvikling av Maritime Bergen Law Summer Programme

Som nevnt i årsrapport for 2016 er et av tiltakene som skal utvikles og iverksettes som del av det fireårige UTFORSK-prosjektet fakultetet har fått tildelt midler til fra SIU, en sommerskole for kinesiske studenter. Arbeidet med etableringen av Maritime Law Summer Programme har kommet videre i 2017, og det er nå klart at første gangs gjennomføring blir i august 2018. Programmet utvikles i samarbeid med Maritime Bergen, klyngen for de maritime næringene i Bergensregionen, og senter for shipping og logistikk ved NHH. I tillegg til støtten fra SIU har sommerskolen fått innvilget økonomisk støtte på til sammen 1,2 millioner kroner. Det er etablert en nettside med informasjon om sommerskolen, og i desember ble det holdt informasjonsmøter for studenter ved alle de fire kinesiske partneruniversitetene som inviteres til å sende deltakere til den første utgaven av Maritime Bergen Law Summer Program.

5.4 Kontaktreiser

Fakultetet er medlem av fire internasjonale nettverk for utdannings- og utvekslings samarbeid mellom juridiske fakultet i Europa, i tillegg til medlemskapet i European Law Faculties Association. Fakultetet deltar normalt på det årlige nettverksmøtet i alle disse, men på grunn av vakanser og uforutsett sykdom var fakultetet kun representert på tre av de fem nettverksmøtene i 2017.

I juni 2017 besøkte en delegasjon fra fakultetet flere av partnerne våre i Beijing. Delegasjonsreisen til Kina i juni har etter hvert blitt en årviss hendelse som er nødvendig for å følge opp og pleie de ulike partnerne våre i Kina. Relasjonene i Kina har også blitt fulgt opp i tilknytning til undervisningsoppdrag som to av våre ansatte har hatt ved kinesiske universitet. Reiser for å undervise gjør det mulig å kombinere undervisning med oppfølging av andre pågående samarbeidsprosjekt slik som planlegging av konferansen *The Role of Courts in Evolving Societies*, deltakelse fra våre studenter på Chinese Law Summer Program, kontakt med bedrifter som tilbyr praksisplass til våre studenter samt oppfølging av studenter i praksis.

I oktober 2017 reiste en delegasjon fra fakultetet til Mitchell Hamline School of Law, University of Minnesota Law School (begge i Minnesota) og Penn State Law (State College, Pennsylvania) i USA. Formålet var å pleie relasjonene ved å introdusere ny dekan, drøfte pågående samarbeid før planlagt fornying av samarbeidsavtalene med Penn State Law og Mitchell Hamline School of Law og å følge opp studenter på utveksling der det var aktuelt. Under besøket til Mitchell Hamline School of Law fortsatte vi drøfting av mulighetene for å gjenoppta samarbeidet om en sommerskole for amerikanske studenter. Dette kan være aktuelt, men vil tidligst skje i 2019.

Både Penn State Law og Minnesota Law hadde fått nye dekaner slik som oss, og det var derfor nyttig med besøk til disse for å forankre samarbeidet hos ny ledelse. Både ved Penn State Law

og Minnesota Law møtte delegasjonen studentene som var på utveksling til disse destinasjonene i høstsemesteret. Tilbakemeldingene fra studentene er svært gode, og det samme gjelder tilbakemeldingene fra partneruniversitetene angående Bergensstudentenes faglige prestasjoner og positive bidrag til studentmiljøet.

Fakultetet har gjennom året også tatt imot en rekke besøk fra partneruniversitet med formål å følge opp pågående studentutveksling og samarbeid. Blant annet har representanter eller delegasjoner fra National Law University Delhi, Mitchell Hamline School of Law, China University of Political Science and Law og University Cardinal Stefan Wusynski besøkt fakultetet.

5.5 Oppfølging av innreisende studenter

I 2017 satte fakultetet nok en gang nye rekorder for antall innreisende utvekslingsstudenter. Å håndtere og å følge opp 261 innreisende studenter krever gode rutiner og effektiv informasjonsflyt mellom administrasjon og studenter. Særlig ved semesterstart er det avgjørende at studentene får den informasjonen de trenger. Tidligere år har det vært en utfordring at for få av de innreisende studentene har møtt til informasjonsmøtet som arrangeres for dem ved semesterstart, hvilket igjen fører til mange individuelle henvendelser og stort behov for veiledning i etterkant. I 2017 flyttet fakultetet mottaksdagen fra tirsdag til mandag i semesterstartsukken for slik å ta imot studentene og gi dem nødvendig informasjon *før* fadderuken setter i gang. Dette viste seg å være et enkelt men effektivt tiltak for å sikre at flere av de nye studentene møtte.

5.6 Tiltak for å informere om internasjonaliseringsarbeidet ved fakultetet

Fra høsten 2017 er det innført en ukentlig internasjonaliseringsspalte i fakultetsnytt som bidrar til å gjøre det kontinuerlige internasjonaliseringsarbeidet som pågår ved fakultetet mer synlig og bedre kjent blant alle ansatte.

Videre har fakultetet opparbeidet seg en tydelig posisjon med stor anseelse i sektoren når det gjelder vårt arbeid med internasjonalisering og derigjennom gode utvekslingstall. Fakultetet er trukket frem flere steder i Meld. St. 16 (2016 – 2017) Kultur for kvalitet i høyere utdanning. Som følge av dette mottar fakultetet også invitasjoner fra andre institusjoner for å fortelle om arbeidet vårt og hvordan vi har lyktes. I 2017 har vi holdt foredrag ved NMBU og i nær fremtid skal det holdes foredrag for Medisinsk fakultet ved UiB, samt to innlegg på den nasjonale internasjonaliseringskonferansen i regi av SIU i mars 2018.

5.7 Nye avtaler inngått i 2017

Universitet	Type avtale	Bakgrunn for avtalen
Universidad de Zaragoza, Spania	Erasmus+	Etter initiativ fra partner.

Ruhr-Universität Bochum, Tyskland	Erasmus+	Etter initiativ fra partner på bakgrunn av felles medlemskap i Caen-Würzburgnettverket.
University of Central Lancashire, Kypros	Erasmus+	Etter initiativ fra partner på bakgrunn av forskerkontakt mellom en av deres ansatte og en av våre ansatte.
Changchun University of Science and Technology, Changchun, Kina	Bilateral	Etter initiativ fra partner på bakgrunn av årlige gjesteforelesninger fra en av våre ansatte.
Shanghai Jiao Tong University, Shanghai, Kina	Bilateral	På vårt initiativ for å skaffe nødvendige studieplasser i Shanghai i tilknytning til semesterpakken med kombinasjon av studier og praksis.
Tsinghua University, School of Law, Beijing, China	Bilateral	Etter initiativ fra partner.
City University Hong Kong	Bilateral	På vårt initiativ for å kunne tilby utveksling til Hong Kong gjennom fakultetsavtale og på sikt kunne etablere semesterpakke med kombinasjon av studier og praksis også på Hong Kong.

5.8 Søknader om midler til videre arbeid med internasjonalisering

Også i 2017 har det blitt skrevet og levert søknader til Senter for internasjonalisering (SIU) av utdanning for å skaffe midler til videre utvikling av fakultetets internasjonale relasjoner og aktiviteter. I juni søkte fakultetet om forlengelse av prosjektperioden samt friske midler til samarbeidsprosjektet med National Law University Delhi (NLUD) innenfor Indo-Norwegian Cooperation Program (INCP) som forvaltes av SIU og indiske University Grant Council i samarbeid. Denne søknaden ble delvis innvilget og fakultetet fikk tilført 50 659 kr i tillegg til de 600 000 kr som ble tildelt prosjektet opprinnelig.

I september leverte fakultetet to søknader til UTFORSK-programmet. Den ene gjaldt samarbeid med City University Hong Kong. Den andre søknaden gjaldt samarbeid med Renmin University i Beijing og hadde som mål å skaffe tilleggsfinansiering til studentene som skal delta på JUS134-Kina. Begge søknadene ble vurdert som støtteverdige, men i konkurranse med andre gode prosjekt nådde likevel ingen av de to opp i konkurransen om en begrenset pott midler. Søknaden med City University Hong Kong som partner der målet er å kunne etablere en semesterpakke med kombinasjon av studier og praksis under utveksling til Hong Kong kan det være aktuelt å levere på nytt ved neste søknadsfrist.

Fakultetet har videre deltatt med delsøknader i UiBs søknad om Erasmus+ International Credit Mobility-midler. Denne søknaden gir oss mulighet til å tilby erasmusstipend til innreisende studenter fra bestemte land utenfor EU. I januar 2017 deltok vi med delsøknader for India, Kina og Russland der de to førstnevnte ble innvilget og fikk dessuten høyest score av alle de til

sammen 10 del søknadene som ble levert fra UiB. I januar 2018 har fakultetet deltatt med del søknader for India, Kina og USA. Svar på søknaden ventes i mai.

Fakultetet søker også hvert år Studieadministrativ avdeling om tilskudd fra universitetets Erasmus+ Organizational Support-midler som bidrag til å dekke fakultetets utgifter ved å delta på de årlige nettverksmøtene og avholdelse av internasjonal dag.

5.9 Tiltak for å heve kvaliteten og læringsutbyttet ved utveksling

Studiedekanen og studieseksjonen arbeider kontinuerlig med å heve kvaliteten på utvekslingstilbudet. I høstsemesteret 2017 ble det tatt initiativ til to reglementsendringer med dette som formål. Den første gjaldt godskriving av masteroppgave der oppgaven er satt sammen av flere selvstendige tekster, en form for masteroppgave som primært skrives under utveksling. For å motvirke mangelen på metodisk refleksjon som gjerne vil gjøre seg gjeldende ved godskriving av to eller flere kortere tekster som masteroppgave, ble kravet til «kappen» som skal leveres sammen med oppgavene skjerpet og presisert.

Videre ble det lagt frem et forslag om å reglements feste en begrensning av antall utvekslingsstudenter som kan sendes til samme sted samtidig på bakgrunn av at administrasjonen over flere år har observert at fakultetet hvert år sender store grupper av utvekslingsstudenter til samme sted i samme semester. Dette gjelder særlig enkelte universiteter med mange søkere og der det ikke er noen begrensning i utvekslingsavtalen for hvor mange studenter vi kan sende. Mange studenter til samme universitet samtidig kan potensielt føre til at studentenes integrering blant lokale studenter og blant andre internasjonale studenter vanskelig gjøres, og dermed at muligheten til å bygge internasjonalt nettverk og interkulturell kompetanse forringes. Dette vil igjen minske det utenomfaglige utbyttet fra utvekslingsoppholdet. Utredning av eventuell begrensning av hvor mange studenter som kan nomineres til samme universitet var nedfelt allerede i årsplan for utdanning 2016, men ble av kapasitetsårsaker først fulgt opp høsten 2017. Studieutvalget vedtok i november en begrensning på 10 studenter til samme sted samtidig. Vedtaket vekket uforutsett stor motstand i studentmassen og ble derfor opphevet i neste møte slik at det ikke fikk virkning for søknadsrunden for utveksling studieåret 2018/2019. Dekan, studiedekan og studieseksjonen er fortsatt av den oppfatning at det er behov for å begrense tallet på studenter til samme sted samtidig, og fordelingen av søknadene i årets søknadsrunde illustrerer dette ytterligere. Saken vil derfor utredes videre og forslag til tiltak vil bli lagt frem på nytt.

6. Dragefjellet lærings- og formidlings senter

Senteret er ledet av førsteamanuensis Knut Tande, har én fast ansatt digital produksjonsmedarbeider og engasjerer ellers eksterne medarbeidere når det er behov for det. Senteret er fakultetets spydspiss når det gjelder digital formidling innen undervisning og forskning, og har også tatt på seg oppdrag fra fagmiljø utenfor fakultetet. Det er utarbeidet et eget strategisk dokument for lærings- og formidlings senteret som fakultetsstyret sluttet seg til i sak 89/17.

6.1 Filming av forelesninger på fakultetet

Videoopptak av forelesninger gjøres som i 2016 automatisk i størst mulig grad, fra undervisningsrom der det er montert fast kamera (de største auditoriene og seminarrom 2).. Vi må fremdeles redigere opptakene i etterkant, noe som betyr at det legges betydelig arbeid ned i prosesser som burde vært helautomatisert. IT-avdelingen ved UiB arbeider med å få på plass en helautomatisk løsning for både opptak, redigering og publisering. Vi har ikke fått tilbakemelding på når en slik løsning vil være på plass.

Det har imidlertid vært tekniske problemer med de automatiske opptakene i 2017, som IT-avdelingen har arbeidet med å rette opp, noe som har gjort det nødvendig med ordinære manuelle opptak av forelesningene fra senterets side.

6.2 Andre opptak til bruk i undervisning på fakultetet

Her følger noen eksempler på opptak som er gjort i 2017 til bruk i undervisning på vårt eget fakultet:

- 1) Førsteamanuensis Jan- Ove Færstad: JUS601 - Jus for næringslivet - forelesningsopptak, presentasjoner og diskusjoner. JUS113 - introduksjon til kurset, og podcast sammen med professor Johan Giertsen med diskusjon av ukens undervisning.
- 2) Professor Bjarte Askeland - JUS122 - Erstatningsrett - introduksjon til kurset.
- 3) Førsteamanuensis Knut Tande – JUS133 - opptak av diskusjoner med studenter, samt intervju med tre dommere fra Høyesterett. JUS260-2-B - Opphavsrett - opptak av diskusjoner med amerikanske opphavsrettsjurister
- 4) Bedre språk, bedre jurister - Norgesuniversitetet - opptak av presentasjoner og diskusjoner til bruk på første studieår.
- 5) Professor Johan Giertsen og førsteamanuensis Jan-Ove Færstad – JUS131 – «kontraktsrettsfredag» - opptak av diskusjoner med studenter.

6.3 Opptak knyttet til forskning eller annen formidling ved fakultetet.

Lærings- og formidlingssenteret gjorde opptak av foredraget i tilknytning til Bergen Lecture 2017. Dette er et årlig foredrag i regi av fakultetets forskergruppe for strafferett og straffeprosess, som holdes av en anerkjent internasjonal ekspert innen strafferett. Årets foredragsholder var professor Douglas N. Husak fra Rutgers University. Han foreleste om temaet "Conceptual and Normative Issues about Drug Decriminalization".

I tillegg ble det gjort opptak av et intervju med Robert Spano som er dommer i Den Europeiske Menneskerettighetsdomstolen i forbindelse med Det nasjonale doktorgradsseminaret på Solstrand.

6.4 Opptak for andre fakulteter eller miljøer på UiB

Lærings- og formidlingssenterets utstyr og kompetanse har vist seg å være attraktivt for andre fagmiljø. Vi samarbeider kontinuerlig med DigUiB læringslaben i Media City Bergen, og påtar oss oppdrag som læringslaben ikke har kapasitet til.

Oppdragene gir lærings- og formidlingssenteret viktige erfaringer, og genererer også inntekter gjennom internfakturering mellom fakultetene.

Senteret var godt representert på [UiB sin digitale myldredag](#) for ansatte den 4. oktober. Der stilte senteret med studio og hadde opptak av en «kontraktsrett-fredag»-episode og med stand som viste noe av arbeidet senteret har stått for.

6.5 Tverrfaglighet

Senterets oppdrag for andre fagmiljø ved UiB har vist at det digitale mediet kan være gunstig for å starte opp tverrfaglige diskusjoner, og for å opprette møteplasser for faglig diskurs som ellers ikke ville eksistert. Særlig har fakultetet sine deltakere i [TALIDA-prosjektet](#), finansiert av Norgesuniversitetet (professor Søren Koch og førsteamanuensis Knut Tande), deltatt i diskusjoner om undervisning og pedagogikk med representanter fra mange ulike fagmiljøer ved UiB. Diskusjonene gjelder særlig utarbeidelse av «flipped classroom»-løsninger i Canvas.

6.6 Integrasjon i øvrig informasjons- og kommunikasjonsarbeid

Lærings- og formidlingssenteret spiller fortsatt en sentral rolle i det generelle formidlingsarbeidet ved fakultetet. Flere av produksjonene har blitt publisert på fakultetets web-sider og facebook-siden. Senteret har også tatt fotografier til bruk på personalsidene på nettet.

I begynnelsen av 2018 fikk fakultetet tilført en kommunikasjonsrådgiver fra den sentrale Kommunikasjonsavdelingen som skal ha en 100 % stilling på fakultetet.

Sammen med kommunikasjonsrådgiveren, og de øvrige personene knyttet til kommunikasjons- og formidlingsarbeidet ved fakultetet, vil lærings- og formidlingssenteret stå sentralt i formidlingsarbeidet også i 2018, i samsvar med fakultetets handlingsplan for formidling for 2018-2019.

7. Tiltak og utvikling utover det som er skissert i årsplanen for 2016

7.1 Lærlingeordning

Som et bidrag til UiB sitt «lærlingeløft» tok Det juridiske fakultet høsten 2016 inn lærlinger i kontor- og administrasjonsfag.

Lærlingen tilknyttet studieseksjonen har en fagansvarlig som er hennes primære kontaktperson, og har ukentlige veiledningssamtaler som berører lærlingens oppgaver, erfaringer og læreplan. Studieseksjonen har et felles ansvar for at hun får den oppfølging og bistand hun skal, og vi har

integrert vår lærling i så mange arbeidsfelt⁵ som mulig. Hun har også fått god tilknytning til Informasjonssenteret.

Lærlingen har også læringsmål og arbeidsoppgaver knyttet til Forsknings- og stabsseksjonen sine kjerneoppgaver.

Lærlingen har utarbeidet en innholdsrik «lærlingwiki», som beskriver en lærlings oppgaver og hverdag på fakultetet. Fagansvarlig, og administrasjonen for øvrig, har gjort seg en mengde erfaringer med det å ha lærling, og sammen danner dette et godt grunnlag for videreføring av tiltaket når lærlingen avslutter sin læretid hos oss sommeren 2018.

7.2 Administrativ effektivisering, kvalitetsutvikling og forenkling

Studieseksjonen har fortsatt sitt kontinuerlige arbeid med å effektivisere, forbedre og forenkle prosesser og rutiner lokalt, og bidra til administrativ erfaringsutveksling ved hele UiB gjennom de mange fora vi er medlem av.

Fakultetet har deltatt i et pilotprosjekt for å ta i bruk Online Learning Agreement (OLA) for utreisende Erasmus-studenter. OLA ble først introdusert ved UiB våren 2017 og høsten 2017 ble verktøyet tatt i bruk for samtlige utreisende Erasmus-studenter ved fakultetet. Verktøyet innebærer en forenkling av arbeidet med læringsavtalene som skal signeres av student, hjemme- og vertsuniversitet. Dessverre er det fortsatt slik at enkelte vertsuniversitet ikke kan godta en elektronisk signert læringsavtale, og dette har ført til noe merarbeid for enkelte studenter.

7.3 Ordning for bekreftelse på oppnådd grad

I samarbeid med professor Jan Fridthjof Bernt har vi kommet fram til at vi kan åpne for at studenter frasier seg retten til å klage på sensur på sine siste eksamener, og få en ubetinget bekreftelse på oppnådd grad. Så lenge de har klageadgang, og sensurklagefristen ikke er gått ut, har vi måttet ta forbehold i denne bekreftelsen, og det har vært uheldig for dem som trenger bekreftelsen raskt. Dette synes å være en god ordning for de studentene det gjelder.

7.4 Nytt system for timeplanlegging

UiB har innført nytt system for time- og eksamensplanlegging – TP. Undervisning og eksamen for høsten 2017 ble planlagt i dette systemet og tatt i bruk for fullt fra semesterstart høst 2017. Vi vinner erfaringer med det – forventningen er at det skal lette arbeidet med undervisningsplanlegging, samt bedre kvaliteten på informasjonen som går ut til studentene.

7.5 Fakultetets privatister

Privatister er en sjelden forekomst hos oss. Det henger sammen med at bare spesialemer kan tas uten studierett (pga. obligatoriske elementer), og at vi for spesialemer har vi en egen

⁵ Eksamens-, informasjons- og registreringsarbeid, forsendelser, selvstendige vakter i fakultetets infosenter, større og mindre forefallende administrativt arbeid.

studierett. Det hender likevel at vi får spørsmål om privatistadgang hos oss, og vi har nå opprettet en [nettside](#)⁶ som orienterer om det.

7.6 Vitnemålsportalen

Dette er et tiltak for hele sektoren, det driftes av Kunnskapsdepartementets Tjenesteorgan⁷. Det innebærer at UiB ikke lenger utsteder karakterutskrifter, heller ikke digitale. Vitnemål utstedes fortsatt, men har nå en mer seremoniell funksjon, i det [Vitnemålsportalen](#)⁸ ventes å ta over som det praktiske verktøyet for kandidatene.

7.7 Maritim praksis

I samarbeid med Maritime Bergen har fakultetet kommet et stykke på vei med å planlegge et praksisemne for våre studenter. Vi var svært heldige og fikk en samarbeidspartner hos Maritime Bergen som selv er praksisstudent fra SAMPOL. Mulig oppstart er imidlertid skjøvet til H19 ettersom fakultetet ikke har verken faglig eller administrativ kapasitet til å starte opp dette nå.

I forlengelsen av dette arbeidet har fakultetet satt i verk tiltak for å bringe klarhet i spørsmål knyttet til yrkesskadeforsikring for studenter i praksis.

7.8 Vedtakskompetanse

Fakultetet har en omfattende dokumentasjon av intern vedtakskompetanse og delegasjon. Dette gjennomgås med visse mellomrom, og overgang til ny ledelse var en naturlig anledning til en slik gjennomgang. Revidert dokument ble signert den 22. november 2017.

8. Rapporterte utdanningsdata for 2017

Fakultetet rapporterer hvert år kvantitative data til Database for statistikk om høgre utdanning (DBH). Et utvalg av de rapporterte dataene følger her for at studieutvalget og fakultetsstyret skal være kjent med nøkkeltall for utdanning ved fakultetet. Også tall for tidligere år er inkludert slik at man kan se utviklingen over tid. Studiepoengproduksjon, antall ferdige kandidater og antall utvekslingsstudenter er av stor betydning for fakultetets økonomi. Rapporterte data gir grunnlag for budsjett 2 år frem i tid.

8.1 Studenttall

I 2017 var det totalt 2425 registrerte studenter ved fakultetet. 1897 av disse, eller 78 %, var registrert på det femårige masterprogrammet i rettsvitenskap. (Det er studenttall i høstsemesteret som rapporteres offisielt). Tilsvarende forholdstall i fjor var 79 %.

⁶ <http://www.uib.no/jur/107564/privatisteksamen-ved-det-juridiske-fakultet>

⁷ Tidligere CERES – før det USIT, som nå er en del av KDTO

⁸ <https://www.vitnemalsportalen.no/>

Start ▶ Universiteter ▶ Universitetet i Bergen ▶ Det juridiske fakultet ▶ Det juridiske fakultet

Studieprogramnavn	2012	2013	2014	2015	2016	2017
	Studenter totalt	Studenter totalt	Studenter totalt	Studenter totalt	Studenter totalt	Studenter totalt
Ansatt - Det juridiske fakultet						1
Femårig masterprogram i rettsvitenskap						1 897
Innføring i juridiske emner		19		15	25	22
Integrert masterprogram i rettsvitenskap	1 928	1 853	1 811	1 852	1 860	
Internasjonale programmer og avtaler	114	131	113	148	165	207
Masterstudiet i rettsvitenskap - start høst	1					
Planrett			25	24		
Poststudierett - Det juridiske fakultet			39	63	88	81
Særskilt valgemne jus	107	100	107	147	155	152
Toårig masterprogram i rettsvitenskap			30	58	65	65
Videreutdanning - juridiske emner	30	48				
Sum	2 180	2 151	2 125	2 307	2 358	2 425

8.2 Kjønnfordeling

I 2017 var 1235 av de 1897 studentene på det femårige masterprogrammet i rettsvitenskap kvinner. Dette utgjør en kvinneandel på 65,1 %. Tilsvarende er kvinneandelen på det toårige masterprogrammet i rettsvitenskap 69,2 % (45 av 65). Av innreisende utvekslingsstudenter var 61,8 % kvinner (128 av 207). Av det totale antallet studenter ved fakultetet i 2017 (2425) er kvinneandelen på 64,3 %, ned fra 66,2 % for et år siden.

UiB totalt har en kvinneandel blant studentene på 59 %.

Opptak og søkertall for 2017 ble rapportert til fakultetsstyret i sak 79/16.

8.3 Ferdige kandidater

År	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Antall	325	345	292	299	332	363

8.4 Total studiepoengproduksjon

Tabellen viser oversikt over studiepoengproduksjon i henhold til studieprogrammet hvor emnet primært tilhører. Studiepoengproduksjonen er samlet i såkalte studiepoengsenheter som utgjør 60 studiepoeng, altså det en ideell student skal produsere pr studieår.

	2013	2014	2015	2016	2017
Studiepoengproduksjon i 60 studiepoengsenheter	Studiepoeng produksjon (60 stp. enh.)	Studiepoeng produksjon (60 stp. enh.)	Studiepoeng produksjon (60 stp. enh.)	Studiepoeng produksjon (60 stp. enh.)	Studiepoeng produksjon (60 stp. enh.)

Sum egenfinansierte emner uten ph.d.-emner, Bergen Summer Research School og EVU	1 640,85	1 526,37	1 634,23	1 653,13	1725,8
--	----------	----------	----------	----------	--------

8.5 Studiepoengproduksjon pr student

Beregningen omfatter antall beståtte studiepoeng for hele året delt på gjennomsnittlig antall registrerte studenter for vår- og høstsemesteret det samme året.

	2014	2015	2016	2017
Femårig masterprogram i rettsvitenskap	49,1	50,85	49,42	50,36
Toårig masterprogram i rettsvitenskap	40	45,23	45,41	51,41
UiB som helhet	42,76	43,64	42,72	44,25
Alle universiteter	42,47	42,65	42,86	43,16
Sektoren som helhet	43,31	43,29	42,73	42,85

8.6 Karakterfordeling

Karakterer for alle emner i masterstudiet i rettsvitenskap utenom masteroppgaver	A	B	C	D	E	F	Totalt
2015	10,37%	27,04%	37,55 %	16,82%	5,83 %	2,41 %	100 %
2016	11,01%	27,75%	38,77 %	15,8%	5,83 %	4,48 %	100 %
2017	11,51 %	27,03 %	37,37 %	16,46 %	5,13 %	2,51 %	100 %

Alle karakterer, uavhengig av studentkategori/studienivå utenom masteroppgaver.

Karakterfordeling masteroppgave	A	B	C	D	E	F	Totalt
2015	33,45 %	35,19 %	25,44 %	4,88 %	0,70 %	0,35 %	100 %
2016	29,47 %	30,53 %	29,12 %	9,47 %	0,35 %	1,05 %	100 %
2017	30,09 %	34,48 %	24,45 %	7,21 %	1,57 %	2,19 %	100 %

Samlet for både JUS399 og JUS398 vår og høst.

8.7 Utsveklingsstudenter

Utsveklingsstudenter	2013			2014			2015			2016			2017		
	Inn	Ut	Totalt	Inn	Ut	Totalt	Inn	Ut	Totalt	Inn	Ut	Totalt	Inn	Ut	Totalt

Barentsplus													3	3	
Bilaterale avtaler	12	110	122	21	81	102	34	82	116	31	118	149	26	101	127
EEA Grants/Norway Grants							5		5	1		1			
Erasmus	151	60	211	79	21	100									
Erasmus+				45	16	61	152	28	180	180	59	239	224	55	279
Fulbright										1		1			
Individbaserte avtaler		10	10		2	2		5	5	1	7	8		6	6
Nordplus	4	12	16	8	7	15	4	9	13	6	7	13	8	3	11
Sum	167	192	359	153	127	280	195	124	319	220	191	411	261	165	426

I 2017 var det totalt 426 utvekslingsstudenter ved fakultetet (mot 411 i 2016). Disse fordeler seg på 165 utreisende (ned fra 191) og 261 innreisende (opp fra 220).

Tabellen nedenfor viser de samlede utvekslingsstudentene fordelt på inn/ut og type avtaler.

Et flertall av våre utreisende studenter drar på fakultetets og UiB sine bilaterale avtaler, mens det store flertallet av innreisende studenter kommer fra Erasmus-programmet – dette er uendret fra tidligere år.

8.8 Ferdige jurister

Antall uteksaminerte jurister																
I alt i perioden 2003-2017:																12138
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	
UiO	401	338	373	306	552	457	406	484	515	430	520	566	508	598	569	7023
UiB	191	157	213	264	255	255	271	268	270	325	345	291	299	332	363	4099
UiT	40	50	40	80	69	78		59	70	85	74	76	91	100	104	1016
	632	545	626	650	876	790	677	811	855	840	939	933	898	1030	1036	12138

9. Studiebarometeret 2017

Studiebarometeret.no viser data fra en nasjonal spørreundersøkelse som blir sendt til over 60 000 studenter hver høst. Oppstart var i 2013.

Studiebarometeret viser studentenes oppfatninger om kvalitet i studieprogrammer ved norske høyskoler og universiteter. Formålet med Studiebarometeret er å styrke arbeidet med kvalitetsutvikling i høyere utdanning og gi nyttig informasjon om studiekvalitet. På Studiebarometeret.no kan du enkelt

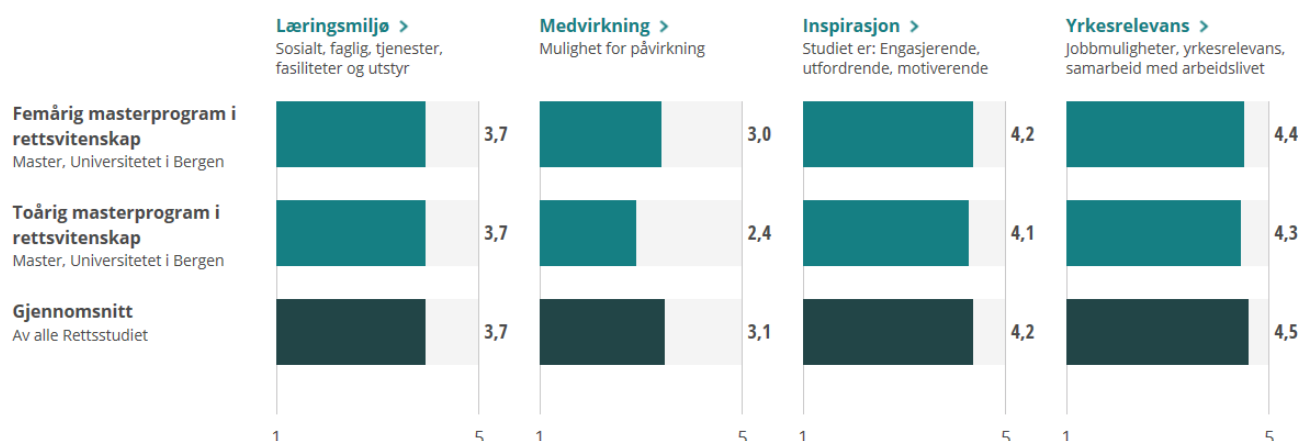
- finne studentenes vurderinger av ulike studieprogrammer
- sammenligne resultater mellom ulike studieprogrammer
- se utvikling over tid for et studieprogram

Oppdaterte resultater publiseres i portalen i februar hvert år. Studiebarometeret er initiert av Kunnskapsdepartementet og utføres av NOKUT.

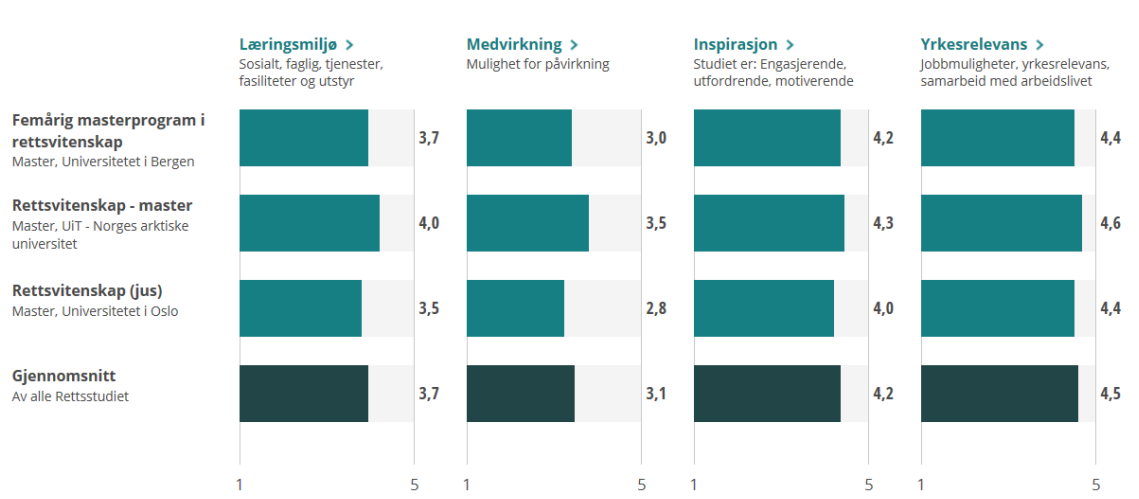
Hovedfunn for de juridiske masterstudiene i 2017:

	2-årig	UiB	UiO	UiT
Læringsmiljø	3,7	3,7	3,5	4,0
Medvirkning	2,4	3,0	2,8	3,5
Inspirasjon	4,1	4,2	4,0	4,3
Yrkesrelevans	4,3	4,4	4,4	4,6
Undervisning	3,6	3,6	3,2	3,8
Forventninger	3,9	4,0	3,6	4,0
Organisering	3,9	3,9	3,8	4,0

Hovedfunnene for vårt fakultet i 2017:

Sammenligning mellom de tre femårige masterprogrammene - hovedfunn:

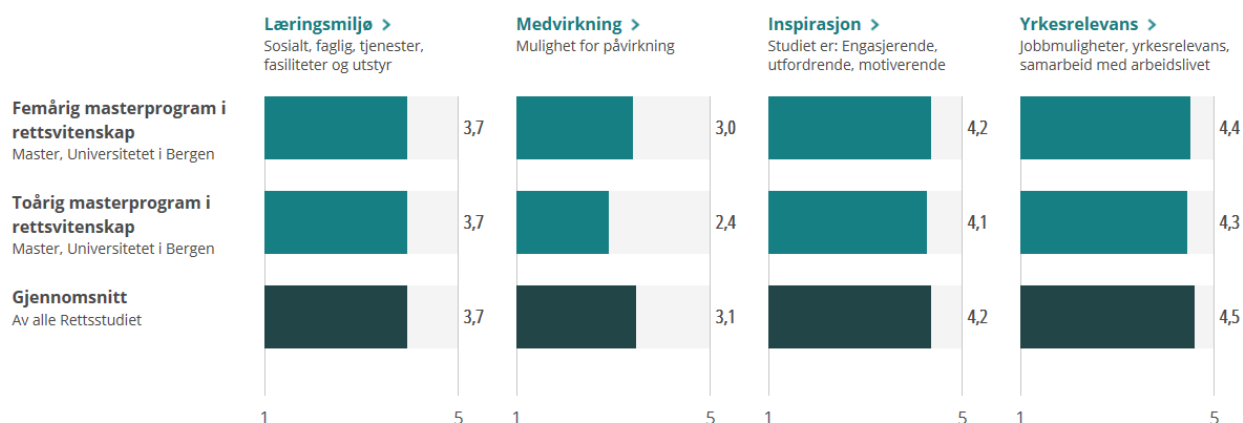

Vi ser at på hovedfunnene scorer Tromsø høyest og vi scorer nokså likt med gjennomsnittet, mens Oslo har svakest score på alle indikatorene (likt med oss med hensyn til yrkesrelevans).

Videre ser vi at det er på medvirkning alle tre institusjonene scorer dårligst. Når vi ser på spørsmålene som ligger under «Medvirkning», ser vi at hos oss er det «Studentenes mulighet for å påvirke innhold og opplegg i studieprogrammet» som scorer dårligst.

	Femårig masterprogram i rettsvitenskap, Universitetet i Bergen	Rettsvitenskap - master, UiT - Norges arktiske universitet	Rettsvitenskap (jus) Master, Universitetet i Oslo	Gjennomsnitt av alle: rettsstudiet
Medvirkning	3,0	3,5	2,8	3,1
Studentenes mulighet for å påvirke innhold og opplegg i studieprogrammet	2,6	3,3	2,6	2,8
Hvordan kritikk og synspunkter fra studentene blir fulgt opp	3,0	3,2	2,5	2,9
Det lokale studentdemokratiet (f.eks. tillitsvalgte og studentorganisasjon)	3,5	4,0	3,2	3,5

Det kan også være av interesse å sammenligne våre to programmer. (295 respondenter fra det femårige programmet, 12 fra det toårige.) Hovedfunnene varierer en del nettopp på medvirkning:

Vi ser at studenter i det toårige programmet scorer markant lavere på medvirkning enn studentene på det femårige programmet. Brutt ned på enkeltspørsmål ser det sånn ut – det er særlig på spørsmål om studentdemokratiet vi ser forskjell:

	Femårig masterprogram i rettsvitenskap, Universitetet i Bergen	Toårig masterprogram i rettsvitenskap, Universitetet i Bergen	Gjennomsnitt av alle: rettsstudiet
Medvirkning	3,0	2,4	3,1
Studentenes mulighet for å påvirke innhold og opplegg i studieprogrammet	2,6	2,4	2,8
Hvordan kritikk og synspunkter fra studentene blir fulgt opp	3,0	3,0	2,9

Det lokale studentdemokratiet (f.eks. tillitsvalgte og studentorganisasjon)	3,5	2,5	3,5
---	-----	-----	-----

Tabellene nedenfor er sammenstilt av Studieadministrativ avdeling ved UiB.

Universitetet i Bergen – indekser pr fakultet 2017

Årstall		Fakultet							Grand Total
		HF	JU	KMD	MF	MN	PS	SV	
2017	Avg. Indeks eget engasjement	3,6	4,0	3,8	3,8	3,4	3,7	3,5	3,7
	Avg. Indeks eksamen	4,1	4,1	3,7	3,5	4,0	3,8	4,0	3,9
	Avg. Indeks faglig-sosial læringsmiljø	3,7	3,6	3,6	3,8	3,9	3,5	3,6	3,7
	Avg. Indeks forventninger fra faglig ansatte	3,8	4,0	3,8	3,6	3,4	3,3	3,5	3,6
	Avg. Indeks fysisk læringsmiljø	3,6	3,8	2,9	3,7	3,6	3,6	3,5	3,6
	Avg. Indeks inspirasjon	4,0	4,2	3,7	3,9	3,9	3,9	3,8	4,0
	Avg. Indeks læringsmiljø	3,7	3,7	3,2	3,8	3,7	3,5	3,5	3,6
	Avg. Indeks medvirkning	3,2	2,9	3,0	3,0	3,3	3,0	3,0	3,0
	Avg. Indeks organisering	3,4	3,9	2,7	3,1	3,5	3,2	3,5	3,4
	Avg. Indeks praksis	2,8		3,8	3,4	3,1	3,3		3,3
	Avg. Indeks relevans	3,7	4,4	3,6	4,4	3,9	4,1	3,4	4,0
	Avg. Indeks undervisning og veiledning	3,7	3,6	3,7	3,0	3,5	3,2	3,5	3,4
	Avg. Jeg er, alt i alt, tilfreds med studieprogrammet jeg går på	4,0	4,3	3,6	4,0	4,1	3,8	3,9	4,0
	Avg. Jeg går på det studieprogrammet jeg helst vil gå på	4,4	4,6	4,8	4,6	4,3	4,4	3,9	4,4

At vi scorer dårlig på praksis, er ikke egnet til å overraske, ettersom vi har et begrenset praksistilbud i programmene våre.

Oversikten her bekrefter også at Det juridiske fakultet scorer relativt dårlig på medvirkning.

Studentene ved det to-årige masterprogrammet rapporterer overordnet tilfredshet som det sjette beste studieprogrammet ved UiB i 2017, opp fra 10. plass i 2016. Det femårige programmet ligger på en 12. plass av UiBs 61 rapporterte programmer.

Ser man de 3 juridiske fakultetene sammen på de 5-årige programmene, ser vi at UiT kommer best ut, med UiB som nr. 2. Helhetsvurderingen ligger på 4,4 for Tromsø (opp fra 4,3 i fjor) og på 4,3 for Bergen (likt med i fjor) mens den for UiO er 3,9 (ned fra 4,0 i fjor).

Tromsøstudentene rapporterer høyest antall timer brukt til studiene; 9, t/uke på organiserte læringsaktiviteter og 30,8 t/uke på egenstudier, Bergen og Oslo scorer helt likt på dette 7,6 t/uke på organiserte aktiviteter og 29,4 t/uke på egenstudier.

Internasjonaliserings spørsmålene i 2017 retter seg først og fremst til «internasjonalisering hjemme». Her er det UiO som scorer best.

UiB scorer best på digitalisering, på noen spørsmål markant bedre enn de andre.

Tabellen nedenfor viser datagrunnlaget og helhetsvurdering for våre to programmer i tillegg til Oslo og Tromsø. Vi har ikke tatt med historiske data for andre hovedfunn, ettersom de bare i liten grad er sammenlignbare.

	2-årig UiB		UiB			UiO			UiT		
	2017	2016	2017	2016	2015	2017	2016	2015	2017	2016	2015
Antall studenter på progra	65	65	1897	1860	1852	2495	2552	2540	864	844	792
Kvinner %	69	74	65	66	65	65	65	65	63	64	65
Menn %	31	26	35	34	35	35	35	35	37	36	35
Antall respondenter	12	13	295	323	325	227	248	213	229	208	131
% respondenter av totalt ant stud på program	18	20	16	17	18	9	10	8	27	25	17
Helhetsvurdering	4,5	4,2	4,3	4,3	4,3	3,9	4,0	4,0	4,4	4,3	4,3